

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет філології
Кафедра загального та германського мовознавства

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА АКАДЕМІЧНА
ДОБРОЧЕСНІСТЬ**

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Освітньо-професійна програма «Польська мова і література,
англійська мова, переклад»

Спеціальність 035 Філологія

Спеціалізація 035.033 Слов'янські мови та література (переклад включно),
перша польська

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Затверджено на засіданні кафедри
загального та германського мовознавства
протокол № 1 від 27 серпня 2024 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Методологія наукових досліджень та академічна доброчесність
Викладач (-і)	доцент Воробець Олексій Дмитрович
Контактний телефон викладача	+380979902159
E-mail викладача	oleksii.vorobets@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредитів ECTS, 90 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Очні консультації: 2 години на тиждень (вівторок 13:30 год., 410 ауд.). Консультації у режимі онлайн за попередньою домовленістю: https://us04web.zoom.us/j/5692917875?pwd=UU1scGpFSEo0OWZQb0dxRFB0YVVLQT09
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<u>Предметом вивчення навчальної дисципліни</u> «Методологія наукових досліджень та академічна доброчесність» є: методика та організація написання магістерських робіт із мовознавства та літературознавства, а також основи методології наукового дослідження. У курсі розкрито сутнісні характеристики провідних методів і методик, поширених у сучасній філологічній науці, зокрема структурного, семантичного, порівняльно-історичного, когнітивного, дискурсивного та інтертекстуального аналізу. Особливу увагу приділено питанням академічної доброчесності як фундаментальної складової наукової діяльності. Розглядаються принципи коректного цитування, уникнення плагіату, формування наукової етики та відповідальності дослідника. Важливою складовою дисципліни є також ознайомлення студентів із сучасними електронними ресурсами, базами даних, цифровими бібліотеками та програмами для перевірки текстів на академічну доброчесність. Окрім теоретичного аспекту, курс має практичну спрямованість: здобувачі опановують навички укладання наукового апарату, підготовки публікацій, створення бібліографії за ДСТУ 8302:2015 та за міжнародними стандартами (APA тощо), оформлення презентацій та виступів на наукових конференціях. Вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти цілісного уявлення про сучасний науковий процес у філології та готує їх до якісної реалізації власних дослідницьких проєктів.	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<u>Метою вивчення навчальної дисципліни</u> є: формування у здобувачів вищої освіти системного уявлення про методологію наукових досліджень у галузі філології, засвоєння основ академічної доброчесності та набуття практичних навичок, необхідних для підготовки й написання кваліфікаційних і наукових робіт. <u>Основними цілями вивчення навчальної дисципліни</u> є: 1. Ознайомити здобувачів із ключовими методологічними підходами та сучасними тенденціями розвитку філологічної науки. 2. Сформуванню вміння застосовувати методи мовознавчого й літературознавчого аналізу при підготовці наукових досліджень. 3. Забезпечити розуміння принципів академічної доброчесності, правил цитування, укладання бібліографії та уникнення академічного плагіату. 4. Навчити користуватися сучасними електронними ресурсами, базами даних та цифровими інструментами для проведення наукових досліджень. 5. Розвинути навички підготовки наукових публікацій, участі в конференціях, створення презентацій і виступів. 6. Сприяти формуванню професійної культури дослідника та здатності до самостійної наукової	

діяльності.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 3. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 11. Здатність проведення досліджень на належному рівні.

ЗК 12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Фахові (спеціальні) компетентності:

ФК 3. Здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки.

ФК 4. Здатність здійснювати науковий аналіз і структурування мовного / мовленнєвого й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів.

ФК 5. Усвідомлення методологічного, організаційного та правового підґрунтя, необхідного для досліджень та/або інноваційних розробок у галузі філології, презентації їх результатів професійній спільноті та захисту інтелектуальної власності на результати досліджень та інновацій.

ФК 9. Здатність ефективно й компетентно брати участь у різних формах наукової комунікації.

Програмні результати навчання:

ПРН 8. Оцінювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки.

ПРН 12. Дотримуватися правил академічної доброчесності

ПРН 13. Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань, власну точку зору на них та її обґрунтування як фахівцем, так і широкому загалу, зокрема особам, які навчаються.

ПРН 15. Обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного лінгвістичного чи літературного матеріалу.

ПРН 16. Використовувати спеціалізовані концептуальні знання з обраної філологічної галузі для розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.

ПРН 17. Планувати, організовувати, здійснювати і презентувати дослідження та/або інноваційні розробки в галузі польської та англійської філології, перекладознавства державною, польською та англійською мовами.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12
практичні заняття	18
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативна/ Вибіркова
1	035 Філологія 035.033 Слов'янські мови та література (переклад включно), перша польська	1	Нормативна

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість годин
------	-----------------

	лекції	практичні заняття	самостійна робота
Тема 1. Сучасна наука та наукові дослідження. 1.1. Предмет та сутність науки. 1.2. Наукознавство як система знань. Класифікація наук. 1.3. Тенденції розвитку сучасної науки. 1.4. Наукові школи Факультету філології. 1.5. Студентський путівник: інноваційність, розвиток та ефективність.	2	2	10
Тема 2. Методологія і методи наукових досліджень. 2.1. Об'єкт і предмет наукового дослідження. 2.2. Методи дослідження та їх класифікація. 2.3. Стадії наукового дослідження. 2.4. Лінгвістичні методи дослідження. 2.5. Перекладознавчі методи дослідження	2	4	10
Тема 3. Науковий текст та вимоги до нього. 3.1. Мета і завдання кваліфікаційної роботи. 3.2. Основні вимоги до дипломної роботи. 3.3. Структура дипломної роботи. 3.4. Вимоги до структури та змісту дипломної роботи. 3.5. Етапи виконання дипломної роботи. 3.6. Загальні вимоги до оформлення дипломної роботи.	2	4	10
Тема 4. Академічна доброчесність у науковій діяльності. Плагіат як прояв недоброчесності, його різновиди і способи виявлення. 4.1. Феномен плагіату. Плагіат і помилки цитування. 4.2. Різновиди плагіату. 4.3. Виявлення плагіату. Антиплагіатні програми. 4.4. Самоплагіат та його різновиди. 4.5. Правила цитування й оформлення покликань. 4.6. Методологія укладання бібліографії: 4.6.1. Національні правила оформлення бібліографічних покликань. 4.6.2. Міжнародні стилі оформлення бібліографічних покликань.	2	4	10
Тема 5. Академічна доброчесність в освітній діяльності та шляхи подолання проявів неodobrochесності. 5.1. Академічна культура в освіті. 5.2. Академічна доброчесність в освітньому середовищі. 5.3. Академічна свобода учасників освітнього процесу. 5.4. Академічна відповідальність за порушення академічної доброчесності. 5.5. Основні прояви академічної нечесності та шляхи її запобігання.	2	2	10
Тема 6. Механізми дотримання стандартів і принципів академічної доброчесності 6.1. Політика і механізми дотримання стандартів	2	2	10

академічної доброчесності.				
6.2. Принципи академічної доброчесності.				
6.3. Процедури дотримання академічної доброчесності у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника.				
ЗАГ.		12	18	60
6. Система оцінювання навчальної дисципліни				
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Вид контролю – екзамен. Оцінювання знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (http://surl.li/sveiyt). Оцінювання здійснюється на основі накопичувальної системи оцінювання знань за 100-бальною шкалою. Максимальна кількість балів – 100. Загальні 100 балів включають: 25 балів за практичні заняття; 20 балів за самостійну роботу (презентаційний проєкт – 10 балів, термінологічний словник – 5 балів, індивідуальне завдання (оформлення бібліографії) – 5 балів); 5 балів за контрольну роботу; 50 балів за екзамен. Мінімальна кількість балів для позитивного зарахування курсу – 50 балів. Здобувач вищої освіти може отримати додаткові бали в межах неформальної освіти як результати навчання з навчальної дисципліни, що відображають зміст окремих тем (але не більше 10 балів) відповідно до Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (http://surl.li/vvwxlh).			
Вимоги до письмової роботи	Контрольна робота – 5 балів. Самостійна робота – 20 балів.			
Семінарські/практичні заняття	Максимальна оцінка – 100 балів			
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання 50% завдань під час вивчення навчальної дисципліни. При виставленні підсумкової оцінки враховуються навчальні досягнення здобувачів вищої освіти (бали), набрані за виконання всіх видів робіт під час поточного контролю, а також бали за результати неформальної освіти (http://surl.li/vvwxlh).			
Підсумковий контроль	Форма підсумкового контролю – екзамен. Форма здачі – комбінована (усна, письмова).			
7. Політика навчальної дисципліни				
<u>Письмові роботи.</u> Виконання письмових робіт у процесі вивчення навчальної дисципліни є обов'язковим для всіх здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти. Інформація щодо результатів тестування, виконання індивідуальних / групових робіт, презентації результатів самостійної роботи, загальна оцінка змістового модуля в цілому надається кожному здобувачеві вищої освіти індивідуально, що відображено в електронному журналі. Неприпустимими є плагіат та списування. Інформація щодо оцінки виконання індивідуального завдання надається здобувачеві освіти після представлення результатів виконання роботи. Результати виконання індивідуального творчого завдання надаються згідно з розкладом практичних занять. <u>Академічна доброчесність.</u> Викладання навчальної дисципліни та взаємодія із здобувачем вищої освіти ґрунтуються на основі положень нормативно-правових документів та принципів академічної				

добросовісності, що регламентують діяльність здобувачів освіти та науково-педагогічних працівників: Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (<http://surl.li/vystzz>), Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (<http://surl.li/fhjki>), Положення про запобігання академічному плагиату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (<http://surl.li/qwibaw>), Положення про запобігання академічному плагиату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (<http://surl.li/lympni>).

Відвідування занять. Порядок та організація контролю знань здобувачів вищої освіти визначаються Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (<http://surl.li/rokxqk>). Пропуски практичних занять відпрацьовуються. Здобувач вищої освіти зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (<http://surl.li/sveiyt>).

Неформальна освіта. Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (<http://surl.li/vvwxlh>).

8. Рекомендована література

Основна література:

1. Академічна доброчесність : проблеми дотримання та пріоритети поширення серед молодих вчених : колективна монографія / за заг. ред. Н. Г. Сорокіної, А. Є. Артюхова, І. О. Дегтярьової. Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2017. 170 с.
2. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / за заг. ред. Т. В. Фінікова, А. Є. Артюхова Київ : Таксон, 2016. 234 с.
3. Бабенко В. А., Байрамова О. В. Система забезпечення академічної доброчесності у вищій освіті. *Академічна доброчесність: практичний досвід*. 2021. Вип. 1. С.23-27.
4. Башкір О. Реалізація принципів академічної доброчесності в закладах вищої освіти України. *Освітологічний дискурс*. 2021. № 2. С. 77-90. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/osdys_2021_2_8
5. Беженар К. Д., Байрамова О. В. Етичні принципи як основа реалізації академічної доброчесності у закладах освіти. *Академічна доброчесність: практичний досвід*. 2021. Вип. 1. С.41-46.
6. Білоус І. П. Значення академічної доброчесності в сучасному освітньо-науковому просторі. *Актуальні питання державотворення та захисту прав людини в Україні*. 2021. Вип.10. С.32-35.
7. Бруханський Р.Ф. Методологія наукових досліджень: навч. посіб. Тернопіль: Осадца Ю.В., 2022. 208 с.
8. Воробець О.Д. Методологія наукових досліджень та академічна доброчесність: курс лекцій. Івано-Франківськ. Е-видання, 2024. 55 с.
9. Гончарук Т.В. Основи наукових досліджень: навч. посіб. Тернопіль. 2014. 272 с.
10. Горбач Н.Я. Методологічні засади сучасних гуманітарних досліджень. Львів: Каменяр, 2007. 28 с.
11. Гребенюк Т. В. Академічна доброчесність : навчальний посібник для студентів 1-го курсу всіх спеціальностей медичних та фармацевтичних факультетів. Запоріжжя : ЗДМУ, 2021. 108 с.
12. Гребенюк Т. В. Академічна доброчесність : навчальний посібник. Запоріжжя : ЗДМУ, 2021. 108 с.
13. Данильян О.Г. Методологія наукових досліджень: підручник. Харків. 2019. 368 с.
14. Десять принципів академічної доброчесності для викладачів : пер. з англ. / Проект сприяння академічній доброчесності в Україні. 2017. 3 с.
15. Дивнич Г., Гайдай Н., Бирюк О. Забезпечення академічної доброчесності здобувачів вищої освіти в навчальному процесі в умовах дистанційного навчання. *Вісник Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка. Серія : Педагогічні науки*. 2021. Вип. 14-15. С. 175-178. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnuchkpn_2021_14-15_33

16. Довідник з академічної доброчесності для школярів / уклад.: М. В. Григор'єва, О. І. Крикова, С. Г. Певко; заг. ред. О. О. Гужва. Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2016. 64 с.
17. Довідник з академічної доброчесності для школярів / уклад.: М. В. Григор'єва, О. І. Крикова, С. Г. Певко ; заг. ред. О. О. Гужва. Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2016. 64 с.
18. Дуб Н., Головач М. Реалізація принципу академічної доброчесності в системі внутрішнього забезпечення якості освіти. *Академічна доброчесність: практичний досвід*. 2021. Вип. 1. С.62-65.
19. Етичний кодекс ученого України. URL: <https://www.znu.edu.ua/etychnyj-kodexuchenogoUkrainy.pdf>
20. Ілійчук Л. В. Академічна доброчесність як інструмент забезпечення якості вищої освіти. *Академічна доброчесність: практичний досвід*. 2022. Вип. 3. С.34-39.
21. Кілівнік Ж. М., Охман О. В. Правове регулювання пртинципів реалізації академічної доброчесності. *Академічна доброчесність: практичний досвід*. 2021. Вип. 2. С.57-62.
22. Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. URL: <http://surl.li/dhres>
23. Колесніков А. Академічна доброчесність в українському освітньо-науковому просторі: проблеми та соціальні загрози. *Регіональні аспекти розвитку продуктивних сил України*. 2019. Вип. 24. С. 122-128. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/rarpsu_2019_24_16
24. Маслікова І. Цілі та цінності сучасного університету: виклики академічної доброчесності в умовах онлайн навчання. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Філософія*. 2021. Вип. 1. С. 24-41. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKNUF_2021_1_5
25. Маслікова І. І. Шляхи розвитку культури якості освіти та академічної доброчесності в сучасному університеті. *Українські культурологічні студії*. 2021. № 2. С. 63-67. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ukrks_2021_2_14
26. Методичні рекомендації для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності / упоряд.: В. Бахрушин, Є. Ніколаєв ; Проект сприяння академічній доброчесності в Україні. 2019. 41 с.
27. Мірчук І. Л., Зелена О. Я. Академічна доброчесність у теорії й на практиці з позицій викладача та студента. *Габітус*. 2021. Вип. 26. С. 32-38. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/habit_2021_26_7
28. Навчання студентів академічній доброчесності у бібліотеці ВНЗ : метод. поради / авт.-уклад.: Л. В. Савенкова, С. О. Чуканова; редкол.: В. С. Пашкова, О. В. Воскобойнікова-Гузєва, Я. Є. Сошинська. Київ: УБА, 2016. 39 с.
29. Омельчук С. Бути чесним у навчанні й науці : експрес-курс з академічної доброчесності для здобувачів вищої освіти : навч. посіб. Херсон : ОЛДІПЛЮС, 2021. 80 с.
30. Положення про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. URL: <http://surl.li/dzugk>
31. Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. URL: <http://surl.li/dhrfb>
32. Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. URL: <http://surl.li/dhrfg>
33. Про авторське право і суміжні права: Закон України від 01.12.2022 р. № 2811-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#Text>
34. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
35. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 р. №1700-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>
36. Про наукову і науково-технічну діяльність : Закон України від 26.11.2015 р. № 848-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text>
37. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
38. Програме забезпечення для перевірки наукових текстів на плагіат : інформаційний огляд /

- авториукладачі: А. Р. Вергун, Л. В. Савенкова, С. О. Чуканова; редколегія: В. С. Пашкова, О. В. Воскобойнікова-Гузєва, Я. Є. Сошинська. Київ : УБА, 2016. 36 с.
39. Рускуліс Л. Академічна доброчесність : навч-метод. посіб. Миколаїв : Іліон, 2022. 86 с.
40. Савчин М. В. Академічна свобода та право індивіда на розвиток (про формування світу ідей та обмін ними). Університетські наукові записки. 2019. № 69-70. С. 6-26. URL: <http://surl.li/liybi>
41. Самсонов В.В., Сільвестров А.М. Методологія наукових досліджень та приклади їх використання. Київ: НУХТ, 2022. 385 с.
42. Стежко З. В., Шалімова Н. С., Андрощук І. І. Академічна доброчесність у вищій освіті: прояви та мотиваційні чинники. *Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К.Д.Ушинського*. 2022. № 3. С. 7-15. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/punpu_2022_3_3
43. Тихонкова І. О. Список літератури наукової статті – важливий індикатор якості статті (як не мати зайвого клопоту з його оформленням). *Наука України у світовому інформаційному просторі*. Київ, 2015. Вип. 11. С. 100-106.
44. Цимбалюк Г. С. Закордонний досвід академічної доброчесності. *Академічна доброчесність: практичний досвід*. 2021. Вип. 2. С.101-103.
45. Цінько С. В. Формування у здобувачів освіти принципів академічної доброчесності як професійне кредо. *Академічна доброчесність: практичний досвід*. 2022. Вип. 3. С.59-63.
46. Iliichuk L., Vorobets O. Use of digital technologies to improve the quality of professional training of future specialists. *Journal of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University. Philology*. 2024. Vol. 11. P. 18–29.

Викладач
кандидат філологічних наук, доцент,
завідувач кафедри загального та
германського мовознавства

Олексій ВОРОБЕЦЬ